

Budapestre vonatkozó újságcikkek

Szerző: *Bevilaqua Béla dr.*

Cím: *Notabene a Pillwax-kávéház történetéhez.*

Forrás: *Nemzeti Újság*

Bp
(Hely)

1927. 12. 30.
(Idő)

(Köt. v. füz.) (Ol)

Osztályozás

Tárgy

64024

Hely

"Pillwax"

Idő

"1927"

Személy

Közp. nyom

Notabene a Pillwax kávéház történetéhez

Igen tisztelt Szerkesztő ur! A történelmi kávéház történetének van egy bizonytalan kérdése, mely a Petőfi Társaság emléktáblájának felavatásával kapcsolatban kell, hogy felszínre kerüljön: Szerepelt-e bérlői között Fillinger János, a neves győri származású kávé?

Gracza György (Az 1848-49-i magyar szabadságharc története. Budapest 1894. I. 14.) mint bérlőt említi meg Fillinger Jánost.

A régi Libasinszky-féle házban levő kávéházjog ugyanis a telekhez, illetve a ház tulajdonjogához volt kötve. Ez volt az úgynevezett „radiziertes Recht“, vagyis gyökösített jog. Ezt a háztulajdonos bérlők útján gyakorolta. A bérlő azonban csakis a kávéfőzők testülete, a *Pester Caffesteder Innung* által jogosított kebelbeli kávé s lehetett. Ilyen joga volt a gróf *Almássy*, a gróf *Nákó*, a báró *Orczy* és báró *Brudern* családoknak, valamint a nemes *Libasinszky Vince* lovaskapitány örököseinek is. E jogokat a bérlők csakis a királyi helytartótanács jóváhagyásával gyakorolhatták.

A *Budapesti Kávéosok Ipartestülete* feltő s elismerésre méltó gondnal őrzi s gyűjtötte össze a rendkívül érdekes multu testület történelmi okmányait.

Egy remek rómaiás-empire-modoru, dus tollrajzu dísszel kiállított codexszerű kötet, valamint több egykoru protocoillum őrzi a Kávéosok aktáit. Ezek között azonban *Fillinger János*, mint a *Libasinszky-jog-bérlője* nem szerepel.

Az első bejegyzésben *Geiger Hermann* Jakab neve fordul elő, utána a többi. Ezek a jegyzetek az alábbiak, a Helytartó Tanács egykoru aktaszámaival:

1. *Libasinszky Vince* örököseitől özvegy *Geiger Hermann* Jakabné, született *Heyder* Erzsébet 4800 pengőforintnyi vételgarasért (ez a jelképes *Kaufschilling*) bérelt a kávéházat. 1837 március 29-én. (Helyt. tan. No 2829.)

2. 1842 augusztus 18-án *Pillwax Károly* bérelt ugyanezt (Helyt. tan. 28492. sz.)

3. *Fillinger János* neve 1843 nov. 28-án szerepel (u. o. 42659. sz. a.) ámde nem a *Libasinszky* joggal kapcsolatban.

4. A sokszor emlegetett *Privorszky Ferenc* sem a *Libasinszky* joggal kapcsolatban szerepel, ez az iratból nem is tűnik ki s különben is a *Pillwax*-korszak alatt fordul elő: 1847 július 31-én. Alkalmasint ő is, *Fillinger* is csak albérlője volt özvegy *Geigernének*, illetve *Pillwax* özvegyének.

5. *Fillinger* 1861 március 12-én fordul elő másodszer. (Helyt. tan. No 5503.), ámde az iratból nem tűnik ki, miféle joggal kapcsolatban.

Fillinger szerepe tehát bizonytalan a bérlők során, a kávéház története tehát nem a megbízhatatlan régebbi irodalmi adatok, hanem csakis a Fővárosi Levéltár és az Országos Levéltár helytartótanácsi osztályának eredeti okmányai alapján dönthető el.

E telekjogi kávéházi jog egyébként a régi nemesi, királyi jog (jus regale, Regalé), a patikajogok, valamint a mai London telkeihez fűződő középkori eredetű korcsma-, patika- és mészárosjogok magyar jogtörténelmi analogiája s mint ilyen, jogtörténészre vár, ki ezt a fel nem tárt pesti jogi curiosumot feldolgozná.

Bevilaqua Béla dr.

Székesfővárosi házinnyomda 1926 — 8891